

Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky

Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky jsou definovány v § 6 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“). Jedná se o veškeré příjmy, které zaměstnavatel poskytuje zaměstnancům, kromě těch, které se nezahrnují do základu daně nebo jsou vyňaty ze zdanění a příjmů osvobozených od daně.

Jedná se o:

- **příjmy ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního**, služebního nebo členského poměru a obdobného poměru, v nichž poplatník při výkonu práce pro plátce příjmu je povinen dbát příkazů plátce. Těmito příjmy se rozumějí i příjmy za práci žáků a studentů z praktického výcviku,
- **příjmy za práci členů družstev, společníků a jednatelů** společností s ručením omezeným a komanditistů komanditních společností, a to i když nejsou povinni při výkonu práce pro družstvo nebo společnost dbát příkazů plátce a příjmy za práci likvidátorů,
- **odměny členů statutárních orgánů** a dalších orgánů právnických osob,
- **příjmy plynoucí v souvislosti se současným**, budoucím nebo dřívějším výkonem závislé činnosti (§ 6 odst. 1 pod písm. a) až c) ZDP) nebo funkce bez ohledu na to, zda plynou od plátce, u kterého poplatník vykonává závislou činnost nebo funkci, nebo od plátce, u kterého poplatník závislou činnost nebo funkci nevykonává.

Funkční požitky jsou:

- funkční platy členů vlády, poslanců a senátorů Parlamentu České republiky a platy vedoucích ústředních úřadů státní správy,
- odměny za výkon funkce v orgánech obcí, v jiných orgánech územní samosprávy, státních orgánech, občanských a zájmových sdruženích, komorách a v jiných orgánech a institucích.

Pozor: Jedná se o příjmy **pravidelné nebo jednorázové** bez ohledu na to, zda je na ně právní nárok či nikoli, zda je od zaměstnavatele dostává zaměstnanec nebo osoba, na kterou přešlo příslušné právo podle zvláštních předpisů, a zda jsou vypláceny nebo připisovány k dobru anebo spočívají v jiné formě plnění prováděné zaměstnavatelem za zaměstnance, kteří jsou poplatníky z příjmů ze závislé činnosti. Za příjmy ze závislé činnosti se považují i **naturální požitky**. Jestliže například zaměstnavatel poskytuje zaměstnanci **zdarma podnikový byt**, musí být zahrnuto do daňového základu "obvyklé nájemné" z tohoto bytu. Jestliže byt poskytuje zaměstnanci za cenu nižší než obvyklou, potom se do základu daně zaměstnance zahrne rozdíl mezi zaměstnancem placeným nájemným a nájemným, které by u stejného bytu hradil jiný uživatel. Pokud však jde o poskytnutí ubytování v souvislosti s výkonem zaměstnání mimo místo bydliště zaměstnance, je takový požitek osvobozen od daně.

Do zdanitelných příjmů zaměstnance se také zahrnuje **1 %** (za každý i započatý kalendářní měsíc) ze vstupní ceny motorového vozidla (vč. DPH), které mu zaměstnavatel bezplatně

poskytuje **k používání pro služební i soukromé účely**. Pokud je tato částka nižší než 1 000 Kč za měsíc, považuje se za příjem zaměstnance částka 1 000 Kč.

Za příjmy ze závislé činnosti se nepovažují a předmětem daně, kromě příjmů, které nejsou předmětem daně podle § 3 odst. 4, dále nejsou

- **náhrady cestovních výdajů** poskytované v souvislosti s výkonem závislé činnosti do výše stanovené nebo umožněné zvláštním právním předpisem pro zaměstnance zaměstnavatele, který je uveden v § 109 odst. 3 zákoníku práce, jakož i hodnota bezplatného stravování poskytovaná zaměstnavatelem na pracovních cestách; jiné a vyšší náhrady, než stanoví tento zvláštní právní předpis, jsou zdanitelným příjmem,

- **hodnota osobních ochranných pracovních prostředků, pracovních oděvů a obuvi**, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků a ochranných nápojů poskytovaných v rozsahu stanoveném zvláštním předpisem, včetně nákladů na udržování osobních ochranných a pracovních prostředků, pracovních oděvů a obuvi, jakož i hodnota poskytovaných stejnokrojů, včetně příspěvků na jejich udržování, dále hodnota pracovního oblečení, určeného zaměstnavatelem pro výkon zaměstnání, včetně příspěvku na jeho udržování,

- **částky přijaté zaměstnancem zálohově** od zaměstnavatele, aby je jeho jménem vydal, nebo částky, kterými zaměstnavatel hradí zaměstnanci prokázané výdaje, které za zaměstnavatele vynaložil ze svého tak, jako by je vynaložil přímo zaměstnavatel,

d) **náhrady za opotřebení vlastního náradí**, zařízení a předmětů potřebných pro výkon práce poskytované zaměstnanci podle zákoníku práce.

Příjmy osvobozené

Od daně jsou, kromě příjmů uvedených v § 4, dále osvobozeny

- **nepeněžní plnění** vynaložená zaměstnavatelem na odborný rozvoj zaměstnanců související s předmětem činnosti zaměstnavatele nebo nepeněžní plnění vynaložená zaměstnavatelem na rekvalifikaci zaměstnanců podle jiného právního předpisu upravujícího zaměstnanost; toto osvobození se nevztahuje na příjmy plynoucí zaměstnancům v této souvislosti jako mzda, plat, odměna nebo jako náhrada za ušlý příjem, jakož i na další peněžní plnění poskytovaná v této souvislosti zaměstnancům,

- **hodnota stravování** poskytovaného jako nepeněžní plnění zaměstnavatelem zaměstnancům ke spotřebě na pracovišti nebo v rámci závodního stravování zajišťovaného prostřednictvím jiných subjektů,

- **hodnota nealkoholických nápojů** poskytovaných jako nepeněžní plnění ze sociálního fondu, ze zisku (příjmu) po jeho zdanění anebo na vrub výdajů (nákladů), které nejsou výdaji (náklady) na dosažení, zajištění a udržení příjmů zaměstnavatelem zaměstnancům ke spotřebě na pracovišti,

- **nepeněžní plnění** poskytovaná zaměstnavatelem zaměstnancům z fondu kulturních a sociálních potřeb, ze sociálního fondu, ze zisku (příjmu) po jeho zdanění anebo na vrub výdajů (nákladů), které nejsou výdaji (náklady) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, ve formě možnosti používat rekreační, zdravotnická a vzdělávací zařízení, předškolní zařízení, závodní knihovny, tělovýchovná a sportovní zařízení nebo ve formě příspěvku na kulturní pořady a sportovní akce; jde-li však o poskytnutí rekreace včetně zájezdů, je u zaměstnance z hodnoty nepeněžního plnění od daně osvobozena v úhrnu nejvýše částka 20 000 Kč za kalendářní rok. Jako plnění zaměstnavatele zaměstnanci se posuzuje i plnění poskytnuté pro rodinné příslušníky zaměstnance,

- **zvýhodnění poskytovaná zaměstnavatelem provozujícím veřejnou dopravu** osob svým zaměstnancům a jejich rodinným příslušníkům ve formě bezplatných nebo zlevněných jízdenek,

- **příjmy ze závislé činnosti vykonávané na území České republiky, plynoucí poplatníkům uvedeným v § 2 odst. 3 od zaměstnavatelů se sídlem nebo bydlištěm v zahraničí**, pokud časové období související s výkonem této činnosti nepřesáhne 183 dnů v jakémkoliv období 12 měsíců po sobě jdoucích; osvobození se nevztahuje na příjmy z osobně vykonávané činnosti umělců, sportovců, artistů a spoluúčinkujících osob vystupujících na veřejnosti a na příjmy z činností vykonávaných ve stálé provozovně (§ 22 odst. 2),

- **hodnota nepeněžních darů poskytovaných z fondu kulturních a sociálních potřeb** podle příslušného předpisu, u zaměstnavatelů, na které se tento předpis nevztahuje, hodnota nepeněžních darů poskytovaných za obdobných podmínek ze sociálních fondů nebo ze zisku (příjmu) po jeho zdanění, anebo na vrub výdajů (nákladů), které nejsou výdaji (náklady) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, a to až do úhrnné výše 2000 Kč ročně u každého zaměstnance,

- **peněžní plnění za výstrojní a proviantní náležitosti** poskytované příslušníkům ozbrojených sil a naturální náležitosti poskytované příslušníkům bezpečnostních sborů podle zvláštních právních předpisů, 3) zvláštní požitky poskytované příslušníkům bezpečnostních sborů podle zvláštního právního předpisu a úhrada majetkové újmy podle zvláštního právního předpisu,

- **náhrady za ztrátu na služebním příjmu** poskytované příslušníkům bezpečnostních sborů podle právních předpisů účinných do 31. prosince 2005,

- **hodnota přechodného ubytování**, nejde-li o ubytování při pracovní cestě, poskytovaná jako nepeněžní plnění zaměstnavatelem zaměstnancům v souvislosti s výkonem práce, pokud obec přechodného ubytování není shodná s obcí, kde má zaměstnanec bydliště, a to maximálně do výše 3 500 Kč měsíčně,

- **mzdové vyrovnání** vyplácené podle zvláštních předpisů ve výši rozdílu mezi dávkami nemocenského pojištění,

- **náhrada za ztrátu na důchodu** přiznaná podle zákoníku práce za dobu před 1. lednem 1989 a vyplácená po 31. prosinci 1992,

- **peněžní zvýhodnění** plynoucí zaměstnancům v souvislosti s poskytováním bezúročných půjček nebo půjček s úrokem nižším, než je obvyklá výše úroku, zaměstnavatelem z fondu

kulturních a sociálních potřeb podle zvláštního předpisu a u zaměstnavatelů, na které se tento předpis nevztahuje, ze sociálního fondu nebo ze zisku (příjmu) po jeho zdanění, jedná-li se o návratné půjčky poskytnuté zaměstnanci na bytové účely do výše 100 000 Kč nebo k překlenutí tíživé finanční situace do výše 20 000 Kč a u zaměstnance postiženého živelní pohromou do výše 1 000 000 Kč na bytové účely a do výše 200 000 Kč k překlenutí tíživé finanční situace,

- **zvláštní příplatek** nebo příplatek za službu v zahraničí poskytovaný v cizí měně podle zvláštních právních předpisů vojákům a příslušníkům bezpečnostních sborů vyslaným v rámci jednotky mnohonárodních sil nebo mezinárodních bezpečnostních sborů mimo území České republiky po dobu působení v zahraničí,

- **odstupné** podle vyhlášky č. 19/1991 Sb., o pracovním uplatnění a hmotném zabezpečení pracovníků v hornictví dlouhodobě nezpůsobilých k dosavadní práci, vyplácené pracovníkům přerazeným nebo uvolněným ze zdravotních důvodů pro pracovní riziko, nemoc z povolání, pracovní úraz nebo onemocnění vznikající nebo se zhoršující vlivem pracovního prostředí,

- **příjmy do výše 500 000 Kč** poskytnuté zaměstnavatelem jako **sociální výpomoc** zaměstnanci v přímé souvislosti s překlenutím jeho mimořádně obtížných poměrů v důsledku živelní pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie na územích, na kterých byl vyhlášen nouzový stav, za předpokladu, že tyto příjmy jsou vypláceny z fondu kulturních a sociálních potřeb nebo ze sociálního fondu za obdobných podmínek u zaměstnavatelů, na které se předpis o fondu kulturních a sociálních potřeb nevztahuje nebo ze zisku (příjmu) po jeho zdanění anebo na vrub výdajů (nákladů), které nejsou výdaji (náklady) na dosažení, zajištění a udržení příjmů,

- **příspěvek zaměstnavatele na penzijní připojištění se státním příspěvkem** poukázány na účet jeho zaměstnance u penzijního fondu, částky pojistného, které hradí zaměstnavatel pojišťovně za zaměstnance na pojištění pro případ dožití nebo pro případ smrti nebo dožití nebo na důchodové pojištění, a to i při sjednání dřívějšího plnění v případě vzniku nároku na starobní důchod nebo invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, nebo v případě, stane-li se zaměstnanec invalidním ve třetím stupni podle zákona o důchodovém pojištění, nebo v případě smrti (dále jen "soukromé životní pojištění"), na základě pojistné smlouvy uzavřené mezi zaměstnancem jako pojistníkem a pojišťovnou, která je oprávněna k provozování pojišťovací činnosti na území České republiky podle zvláštního právního předpisu, nebo jinou pojišťovnou usazenou na území členského státu Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru, za podmínky, že ve smlouvě byla sjednána výplata pojistného plnění až po 60 kalendářních měsících a současně nejdříve v roce dosažení věku 60 let; v úhrnu však maximálně do výše 24 000 Kč ročně od téhož zaměstnavatele. Toto platí v případech, kdy má právo na plnění z pojistných smluv soukromého životního pojištění pojištěný zaměstnanec, a je-li pojistnou událostí smrt pojištěného, osoba určená podle zvláštního právního předpisu o pojistné smlouvě, kromě zaměstnavatele, který hradil pojistné,

- **naturální plnění** poskytované podle zvláštních právních předpisů představitelům státní moci a některých státních orgánů, soudcům a poslancům Evropského parlamentu, zvoleným na území České republiky,

- **náhrada výdajů** ve výši prokázaných výdajů poskytovaná podle zvláštních právních předpisů představitelům státní moci a některých státních orgánů a soudcům,

- **příjem získaný ve formě náhrady mzdy**, platu nebo odměny nebo sníženého platu nebo snížené odměny za dobu dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény podle zvláštních právních předpisů, do výše minimálního nároku určeného zvláštním právním předpisem upravujícím pracovně právní vztahy,
- **částky vynaložené zaměstnavatelem na úhradu výdajů spojených s výplatou mzdy** a se srážkami ze mzdy zaměstnanci, s placením příspěvku na pojistné (přípojištění) ve prospěch zaměstnance, jakož i částky vynaložené zaměstnavatelem na úhradu výdajů spojených s poskytováním nepeněžitých plnění zaměstnanci.

Superhrubá mzda (základ daně)

Základem daně (dílčím základem daně podle § 6 ZDP) jsou příjmy ze závislé činnosti nebo funkční požitky, s výjimkou uvedenou v § 6 odstavcích 4 a 5 ZDP, **zvýšené o** částku odpovídající pojistnému na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistnému na všeobecné zdravotní pojištění, které je z těchto příjmů podle zvláštních právních předpisů povinen platit zaměstnavatel (dále jen „**povinné pojistné**“); částka odpovídající povinnému pojistnému se při výpočtu základu daně připočte k příjmu ze závislé činnosti nebo funkčnímu požitku i u zaměstnance, u kterého povinnost platit povinné pojistné zaměstnavatel nemá.

Jedná-li se o příjem plynoucí ze zdrojů v zahraničí, je u poplatníka uvedeného v § 2 odst. 2 ZDP (tj. daňový rezident ČR) základem daně jeho příjem ze závislé činnosti nebo za výkon funkce vykonávané ve státě, s nímž Česká republika neuzavřela smlouvu o zamezení dvojího zdanění, zvýšený o povinné pojistné podle § 6 odstavce 13 ZDP a snížený o daň zaplacenou z tohoto příjmu v zahraničí. Je-li závislá činnost nebo funkce vykonávaná ve státě, s nímž Česká republika uzavřela smlouvu o zamezení dvojího zdanění, je u poplatníka uvedeného v § 2 odst. 2 ZDP základem daně jeho příjem ze závislé činnosti nebo za výkon funkce vykonávané v tomto státě, zvýšený o povinné pojistné podle § 6 odstavce 13 ZDP; tento příjem lze snížit o daň zaplacenou z tohoto příjmu ve státě, s nímž Česká republika uzavřela smlouvu o zamezení dvojího zdanění, a to pouze v rozsahu, ve kterém nebyla započtena na daňovou povinnost v tuzemsku podle § 38f ZDP v bezprostředně předchozím zdaňovacím období. Přitom se musí jednat o nezapočtenou daň z příjmů, které se zahrnují do základu daně.

Jedná-li se o příjem ze závislé činnosti nebo o funkční požitek plynoucí poplatníkovi uvedenému v § 2 odst. 3 ZDP (tj. daňový nerezident ČR) **ze zdrojů na území České republiky** (§ 22 ZDP), z něhož se daň vybírá srážkou sazbou daně podle § 36 ZDP, postupuje se při stanovení samostatného základu daně podle § 6 odstavce 13 ZDP.

Pozor: Příjmy ze závislé činnosti a nebo funkční požitky zúčtované zaměstnavatelem ve prospěch zaměstnance ve zdaňovacím období a vyplacené zaměstnanci nebo jím obdržené až po 31. lednu po uplynutí tohoto zdaňovacího období, se při zahrnutí do základu daně podle § 5 odst. 4 ZDP zvyšují o povinné pojistné, které byl z těchto příjmů v době jejich zúčtování povinen platit zaměstnavatel.

Zálohy na daň

Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky (vyjma příjmů ze zahraničí), se zdaňují vždy u zdroje, a to formou měsíční zálohy na daň či daní vybíranou srážkou podle zvláštní sazby daně. Zálohu na daň či daň vypočítá zaměstnavatel a v termínu podle ZDP ji pod vlastní majetkovou odpovědností za zaměstnance odvede.

Způsob stanovení záloh na daň z příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků (§ 38h ZDP) závisí na tom, zda poplatník u daného zaměstnavatele podepsal „prohlášení k dani“ k příjmům ze závislé činnosti a funkčním požitkům. Každý poplatník si může zvolit pouze jednoho (hlavního) zaměstnavatele (za stejné období), u kterého „prohlášení k dani“ podepíše. Podepsané „prohlášení k dani“ je jednou z podmínek, aby poplatník mohl již v průběhu vykazovaného zdaňovacího období uplatnit měsíční slevy na dani podle § 35ba ZDP a příslušnou částku měsíčního daňového zvýhodnění.

Poznámka: K prokázaným nezdánitelným částkám ze základu daně podle § 15 a ke slevě na dani na manželku přihlédne plátcе daně za podmínek stanovených v § 38k odst. 5 ZDP až při ročním zúčtování záloh a daňového zvýhodnění.

Plátce daně vypočte zálohu z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků (dále jen "záloha") ze základu pro výpočet zálohy. Základem pro výpočet zálohy je úhrn příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků zúčtovaný nebo vyplacený poplatníkovi za kalendářní měsíc nebo za zdaňovací období, vyjma příjmů zdanitelných daní vybíranou srážkou sazbou daně podle § 36 a příjmů, které nejsou předmětem daně snížený o částky, které jsou od daně osvobozeny, a zvýšený o povinné pojistné (**tzv. superhrubá mzda**).

Záloha ze základu pro výpočet zálohy (zaokrouhleného do 100 Kč na celé koruny nahoru a nad 100 Kč na celé stokoruny nahoru), za kalendářní měsíc činí 15 %.

Roční zúčtování

Podle § 38ch odst. 1 ZDP má zaměstnanec právo požádat písemně o roční zúčtování záloh a daňového zvýhodnění svého posledního zaměstnavatele ve zdaňovacím období 2009 jen za podmínky, že za toto zdaňovací období nemá povinnost podat daňové přiznání a za předpokladu, že v roce 2009 pobíral příjmy ze závislé činnosti anebo funkční požitky

- pouze od jednoho zaměstnavatele nebo
- od více zaměstnavatelů postupně za sebou, a
- případně ještě příjmy, které byly zúčtovány výše zmíněnými zaměstnavateli dodatečně v době, kdy pro ně již v roce 2009 závislou činnost nebo funkci nevykonával (tzv. „doplatky mzdy podle § 38ch ZDP“).

Podmínkou ovšem je, že u všech těchto zaměstnavatelů **podepsal na zdaňovací období 2009 v zákonné lhůtě prohlášení k dani** anebo je podepsal podle § 38k odst. 7 ZDP alespoň zpětně se žádostí o roční zúčtování záloh a daňového zvýhodnění (tak může učinit ovšem jen u posledního

VÝHODY ROČNÍHO ZÚČTOVÁNÍ ZÁLOH A DAŇOVÉHO ZVÝHODNĚNÍ

Roční zúčtování záloh a daňového zvýhodnění, prostřednictvím kterého zaměstnavatel vypořádá celoroční daňovou povinnost u poplatníka s příjmy ze závislé činnosti a s funkčními požitky, má pro samotného zaměstnance nesporné výhody. Například:

- odpovědnost za správné vypořádání daňové povinnosti je přenesena na zaměstnavatele (plátce daně) a zaměstnanec kromě toho, že předloží předepsané doklady, není nijak zatěžován,

- provádí se výlučně na žádost zaměstnance, tzn. že ten má právo o roční zúčtování záloh a daňového zvýhodnění požádat, nikoliv však povinnost,

- daň se vypočte u zaměstnance z celoročního základu daně (ze součtu zdanitelných příjmů od všech postupných zaměstnavatelů), sníženého o prokázané roční nezdánitelné části základu daně a vypočtená daň se sníží o prokázané roční částky slevy na dani podle § 35ba ZDP a kladnou částku daňového zvýhodnění (slevu na dani podle § 35c ZDP) a případně se ještě zaměstnanec doplatí daňový bonus, a to všechno bez ohledu na dobu, po kterou zaměstnanec pobíral mzdu,

- provádí se jen ve prospěch poplatníka a případný nedoplatek vzniklý ze zúčtování se nevybírání (na rozdíl od zaměstnance, který bude podávat daňové přiznání),

- zaměstnanec, jehož úhrnný příjem nedosáhne šestinásobku minimální mzdy, dokonce ani neztrácí nárok na vyplacené měsíční daňové bonusy v kalendářních měsících, kdy u něj zdanitelný příjem dosáhl alespoň výše 1/2 minimální mzdy,

V rámci ročního zúčtování je také možno napravit některá opomenutí, jestliže např. včas nepodepsal u svého zaměstnavatele prohlášení k dani, nebo pokud v průběhu zdaňovacího období včas neprokázal zaměstnavateli některé rozhodné skutečnosti pro uplatnění příslušných slev na dani nebo na daňové zvýhodnění atp.

Pozor: Někdy zaměstnanec sice povinnost podat daňové přiznání nemá, přesto o roční zúčtování záloh u zaměstnavatele nepožádá, ale využije svého práva podat v zákonné lhůtě přiznání k dani z příjmů fyzických osob. To znamená, že podá daňové přiznání dobrovolně (aniž mu tuto povinnost zákon ukládá) a prakticky jen za účelem vrácení přeplatku na dani či doplacení daňového bonusu. Tuto možnost využije v praxi např. zaměstnanec, který z určitých důvodů „nestihne“ zaměstnavatele požádat o roční zúčtování záloh ve stanovené lhůtě (do 15.2.). Na dobrovolné podané daňové přiznání se pak pohlíží jako na řádné (se všemi důsledky). V praxi se vyskytují i případy, že ve stanovené lhůtě (do 15.2.) zaměstnanec požádá u zaměstnavatele o roční zúčtování záloh a až dodatečně si uvědomí, že má z určitých důvodů povinnost podat daňové přiznání. Proto tiskopis č. 25 5460 Mfin 5460 „Potvrzení o zdanitelných příjmech ze závislé činnosti a funkčních požitků, sražených zálohách na daň a daňovém zvýhodnění“, které je povinnou přílohou k daňovému přiznání (pro rok 2009 vzor č. 17), obsahuje též údaj, zda bylo či nebylo provedeno roční zúčtování záloh a daňového zvýhodnění a s jakým výsledkem.

Nezdánitelná část základu daně (§ 15 ZDP – lze uplatnit až v rámci ročního zúčtování)

- **hodnotu darů** poskytnutých obcím, krajům, organizačním složkám státu, právnickým osobám se sídlem na území České republiky, jakož i právnickým osobám, které jsou

pořadatelé veřejných sbírek podle zvláštního zákona, a to na financování vědy a vzdělání, výzkumných a vývojových účelů, kultury, školství, na policii, na požární ochranu, na podporu a ochranu mládeže, na ochranu zvířat a jejich zdraví, na účely sociální, zdravotnické a ekologické, humanitární, charitativní, náboženské pro registrované církve a náboženské společnosti, tělovýchovné a sportovní, a politickým stranám a politickým hnutím na jejich činnost, dále fyzickým osobám s bydlištěm na území České republiky provozujícím školská a zdravotnická zařízení a zařízení na ochranu opuštěných zvířat nebo ohrožených druhů zvířat, na financování těchto zařízení, dále fyzickým osobám s bydlištěm na území České republiky, které jsou poživateli invalidního důchodu, a nebo jsou nezletilými dětmi závislými na péči jiné osoby podle zvláštního právního předpisu, na zdravotnické prostředky nejvýše do částky nehrzené zdravotními pojišťovnami nebo na rehabilitační a kompenzační pomůcky uvedené ve zvláštním právním předpise nejvýše do částky nehrzené příspěvkem ze státního rozpočtu, a na majetek usnadňující těmto osobám vzdělání a zařazení do zaměstnání, **pokud úhrnná hodnota darů ve zdaňovacím období přesáhne 2 % ze základu daně anebo činí alespoň 1000 Kč.** Obdobně se postupuje u darů na financování odstraňování následků živelní pohromy, ke které došlo na území České republiky nebo členského státu Evropské unie, Norska nebo Islandu. **V úhrnu lze odečíst nejvýše 10 % ze základu daně.** Jako dar na zdravotnické účely se hodnota jednoho odběru krve bezpříspěvkového dárce oceňuje částkou 2000 Kč. Ustanovení tohoto odstavce se použije i pro hodnotu darů poskytnutých právnickým nebo fyzickým osobám se sídlem nebo bydlištěm na území jiného členského státu Evropské unie, Norska nebo Islandu; je-li příjemcem daru právnická nebo fyzická osoba se sídlem nebo bydlištěm na území těchto států, posuzuje se splnění podmínek, které se týkají účelu daru nebo příjemce daru, podle právních předpisů příslušného státu, není-li takové úpravy, musí být splněny podmínky stanovené právními předpisy České republiky.

Dary poskytnuté veřejnou obchodní společností nebo komanditní společností se posuzují jako dary poskytnuté jednotlivými společníky veřejné obchodní společnosti nebo komplementáři komanditní společnosti a rozdělují se stejně jako základ daně podle § 7 odst. 4 nebo 5 ZDP.

- částka, která se rovná úrokům zaplaceným ve zdaňovacím období z úvěru ze stavebního spoření, úrokům z hypotečního úvěru poskytnutého bankou nebo pobočkou zahraniční banky anebo zahraniční bankou, sníženým o státní příspěvek poskytnutý podle zvláštních právních předpisů, jakož i úvěru poskytnutého stavební spořitelnou, bankou nebo pobočkou zahraniční banky v souvislosti s úvěrem ze stavebního spoření nebo s hypotečním úvěrem, a použitým na financování bytových potřeb, pokud se nejedná o bytovou výstavbu, údržbu ani o změnu stavby bytového domu nebo bytu ve vlastnictví podle zvláštního právního předpisu prováděnou v rámci podnikatelské a jiné samostatné výdělečné činnosti nebo pro účely pronájmu.

Bytovými potřebami pro účely tohoto zákona se rozumí

a) výstavba bytového domu, rodinného domu, bytu podle zvláštního právního předpisu nebo změna stavby,

b) koupě pozemku, pokud na něm bude postavena stavba uvedená v písmenu a) s využitím úvěru na financování bytových potřeb, za předpokladu, že na pozemku bude zahájena výstavba bytové potřeby podle písmene a) do 4 let od okamžiku uzavření úvěrové smlouvy a koupě pozemku v souvislosti s pořízením bytové potřeby uvedené v písmenu c),

c) koupě bytového domu, rodinného domu včetně rozestavěné stavby těchto domů nebo bytu, nebo bytu podle zvláštního právního předpisu,

d) splacení členského vkladu nebo vkladu právnické osobě jejím členem nebo společníkem za účelem získání práva nájmu nebo jiného užívání bytu nebo rodinného domu,

e) údržba a změna stavby bytového domu, rodinného domu nebo bytu ve vlastnictví podle zvláštního právního předpisu a bytů v nájmu nebo v užívání,

f) vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů nebo vypořádání spoludědiců v případě, že předmětem vypořádání je úhrada podílu spojeného se získáním bytu, rodinného domu nebo bytového domu,

g) úhrada za převod členských práv a povinností družstva nebo podílu na obchodní společnosti uskutečněná v souvislosti s převodem práva nájmu nebo jiného užívání bytu,

h) splacení úvěru nebo půjčky použitých poplatníkem na financování bytových potřeb uvedených v písmenech a) až g) (v této souvislosti **vydán Pokyn D- 324**).

Použije-li se nebo používá-li se bytová potřeba podle písmen a) až h) nebo její část k podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti anebo k pronájmu, lze odečít úroků po dobu užívání bytové potřeby k uvedeným účelům uplatnit pouze v poměrné výši.

Bližší podmínky jsou uvedeny v § 15 odst. 4 ZDP

- **příspěvek zaplacený poplatníkem na jeho penzijní připojištění se státním příspěvkem** podle smlouvy o penzijním připojištění se státním příspěvkem uzavřené mezi poplatníkem a penzijním fondem. Částka, kterou lze takto odečíst, se rovná úhrnu příspěvků zaplacených poplatníkem na jeho penzijní připojištění se státním příspěvkem na zdaňovací období **sníženému o 6 000 Kč. Maximální částka, kterou lze takto odečíst** za zdaňovací období, **činí 12 000 Kč**. Pokud poplatníkovi jeho penzijní připojištění zaniklo bez nároku na penzi nebo jednorázové vyrovnání a současně bylo poplatníkovi vyplaceno odbytné, pak nárok na uplatnění odpočtu nezdanitelné části základu daně zaniká a příjmem podle § 10 ZDP ve zdaňovacím období, ve kterém k této skutečnosti došlo, jsou částky, o které byl poplatníkovi v příslušných letech z důvodu zaplacených příspěvků na jeho penzijní připojištění se státním příspěvkem základ daně snížen.

- **zaplacené pojistné ve zdaňovacím období na jeho soukromé životní pojištění** podle pojistné smlouvy uzavřené mezi poplatníkem jako pojistníkem a pojištěným v jedné osobě a pojišťovnou, která je oprávněna k provozování pojišťovací činnosti na území České republiky podle zvláštního právního předpisu, nebo jinou pojišťovnou usazenou na území členského státu Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru za předpokladu, že výplata pojistného plnění (důchodu nebo jednorázového plnění) je ve smlouvě sjednána až po 60 měsících od uzavření smlouvy a současně nejdříve v kalendářním roce, v jehož průběhu dosáhne poplatník věku 60 let, a u pojistné smlouvy s pevně sjednanou pojistnou částkou pro případ dožití navíc za předpokladu, že pojistná smlouva s pevně sjednanou pojistnou částkou pro případ dožití s pojistnou dobou od 5 do 15 let včetně má sjednanou pojistnou částku alespoň na 40 000 Kč a pojistná smlouva s pevně sjednanou pojistnou částkou pro případ dožití s pojistnou dobou nad 15 let má sjednanou pojistnou částku alespoň na 70 000 Kč. U důchodového pojištění se za sjednanou pojistnou částku považuje odpovídající jednorázové plnění při dožití. V případě jednorázového pojistného se zaplacené pojistné poměrně rozpočítá na zdaňovací období podle délky trvání pojištění s přesností na dny. Maximální částka, kterou lze odečíst za zdaňovací období, činí v úhrnu 12 000 Kč, a to i v případě, že

poplatník má uzavřeno více smluv s více pojišťovnami. Při nedodržení těchto podmínek z důvodu zániku pojištění nebo dodatečné změny doby trvání pojištění nárok na uplatnění odpočtu nezdanitelné části základu daně zaniká a příjem podle § 10 ve zdaňovacím období, ve kterém k této skutečnosti došlo, jsou částky, o které byl poplatníkovi v příslušných letech z důvodu zaplaceného pojistného základ daně snížen, s výjimkou pojistných smluv, u nichž nebude vyplaceno pojistné plnění nebo odbytné a zároveň rezerva nebo kapitálová hodnota pojištění bude převedena na novou smlouvu soukromého životního pojištění splňující podmínky pro uplatnění nezdanitelné části základu daně.

- **zaplacené členské příspěvky zaplacené ve zdaňovacím období členem odborové organizace** odborové organizaci, která podle svých stanov obhájí hospodářské a sociální zájmy zaměstnanců v rozsahu vymezeném zvláštním právním předpisem. Takto lze odečíst částku **do výše 1,5 %** zdanitelných příjmů podle § 6 ZDP, s výjimkou příjmů podle § 6 ZDP zdaněných srážkou podle zvláštní sazby daně, maximálně však do výše 3 000 Kč za zdaňovací období.

- **úhrady za zkoušky** ověřující výsledky dalšího vzdělávání podle zákona o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání, pokud nebyly hrazeny zaměstnavatelem ani nebyly uplatněny jako výdaj podle § 24 poplatníkem s příjmy podle § 7, nejvýše však 10 000 Kč. U poplatníka, který je osobou se zdravotním postižením, lze za zdaňovací období odečíst až 13 000 Kč, a u poplatníka, který je osobou s těžším zdravotním postižením, až 15 000 Kč.

Srážková daň u příjmů do 5 000 Kč

Příjmy zúčtované nebo vyplacené zaměstnavatelem se sídlem nebo bydlištěm na území České republiky a příjmy od plátců daně vymezených v § 38c ZDP jsou po zvýšení o povinné pojistné (§ 6 odst. 13 ZDP) **samostatným základem daně pro zdanění daní vybíranou srážkou sazbou daně podle § 36 odst. 2 ZDP**, jedná-li se o příjmy podle § 6 odstavce 1 písm. a) ZDP - tj. **příjmy ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního**, služebního nebo členského poměru a obdobného poměru a § 6 odst. 1 písm. d) ZDP - tj. **příjmy plynoucí v souvislosti se současným**, budoucím nebo dřívějším výkonem závislé činnosti a podle § 6 odst. 10 ZDP (funkční požitky), **jejichž úhrnná výše před zvýšením** (§ 6 odst. 13 ZDP - o povinné pojistné) **u téhož zaměstnavatele nepřesáhne za kalendářní měsíc částku 5 000 Kč**. To platí u příjmů u kterého zaměstnanec nepodepsal prohlášení k dani.

Zálohy na daň

Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky (vyjma příjmů ze zahraničí), se zdaňují vždy u zdroje, a to formou měsíční zálohy na daň či daní vybíranou srážkou podle zvláštní sazby daně. Zálohu na daň či daň vypočítá zaměstnavatel a v termínu podle ZDP ji pod vlastní majetkovou odpovědností za zaměstnance odvede.

Způsob stanovení záloh na daň z příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků (§ 38h ZDP) závisí na tom, zda poplatník u daného zaměstnavatele podepsal „prohlášení k dani“

k příjmům ze závislé činnosti a funkčním požitkům. Každý poplatník si může zvolit pouze jednoho (hlavního) zaměstnavatele (za stejné období), u kterého „prohlášení k dani“ podepíše. Podepsané „prohlášení k dani“ je jednou z podmínek, aby poplatník mohl již v průběhu vykazovaného zdaňovacího období uplatnit měsíční slevy na dani podle § 35ba ZDP a příslušnou částku měsíčního daňového zvýhodnění.

Poznámka: K prokázaným nezdánitelným částkám ze základu daně podle § 15 a ke slevě na dani na manželku přihledne plátce daně za podmínek stanovených v § 38k odst. 5 ZDP až při ročním zúčtování záloh a daňového zvýhodnění.

Plátce daně vypočte zálohu z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků (dále jen "záloha") ze základu pro výpočet zálohy. Základem pro výpočet zálohy je úhrn příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků zúčtovaný nebo vyplacený poplatníkovi za kalendářní měsíc nebo za zdaňovací období, vyjma příjmů zdanitelných daní vybíranou srážkou sazbou daně podle § 36 a příjmů, které nejsou předmětem daně snížený o částky, které jsou od daně osvobozeny, a zvýšený o povinné pojistné (**tzv. superhrubá mzda**).

Záloha ze základu pro výpočet zálohy (zaokrouhleného do 100 Kč na celé koruny nahoru a nad 100 Kč na celé stokoruny nahoru), za kalendářní měsíc činí 15 %.

Aktuální dotazy a odpovědi k dani z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti

TISKOPISY A EPO

V čem se liší tiskopis "Vyúčtování daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků" za zdaňovací období 2009 případně jeho přílohy oproti roku 2008?

Odpověď:

Pro zdaňovací období 2009 byl vydán nový vzor tiskopisu Vyúčtování daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků (Tiskopis 25 5459 MFin 5490 – vzor č.15) včetně Pokynů (Tiskopis 25 5459/1 MFin 5459/1 – vzor č.14)

Nejdůležitější změna souvisí se zapracováním § 11 odst. 2 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen v odpovědích „ZSDP“), tj. zastupování právnickou osobou, která oprávněně vykonává daňové poradenství.

Jestliže bude daňový subjekt zastoupen právnickou osobou vykonávající daňové poradenství, měl by tento zástupce být uveden v písemné části vyúčtování, kde je uvedeno, která osoba sestavila a podala vyúčtování. Současně by mělo být vyúčtování podepsané osobou, která je oprávněna za právnickou osobu vykonávající daňové poradenství jednat a podepisovat. Na vyúčtování by mělo být uvedeno jméno této osoby a také údaj o tom, v jakém je postavení vůči právnické osobě vykonávající daňové poradenství, tj. zda je jednatelem atd. Tato změna byla taktéž promítnuta do příloh vyúčtování.

Dále byly v přílohách k vyúčtování tak jako v minulých letech aktualizovány vzorové příklady. Připomínáme, že příklady na vyplnění vyúčtování jsou dostupné na internetu České

daňové správy v sekci Daňové tiskopisy/ Upozornění MF k tiskopisům/ oddíl Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků.

K Příloze č. 1 Vyúčtování (Počet zaměstnanců ke dni 1.12.2009) uvádíme, že Kód obce (ZÚJ – základní územní jednotka), ve kterém je umístěno místo výkonu práce plátce daně pro účely vyplnění sloupce 06 nalezne ve vyhlášce č. 276/2009 Sb., o podílu jednotlivých obcí na stanovených procentních částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů.

Lze podat Vyúčtování daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků elektronicky?

Odpověď:

"Vyúčtování" za zdaňovací období 2009 včetně jeho příloh lze též podat v elektronické podobě, a to např. na adrese: EPO-el. podání - elektronické podání pro daňovou správu - "Závislá činnost", a to v nové technologii EPO2. S postupným přechodem aplikace EPO na novou technologii budou formuláře zveřejněny pouze v serverovém provedení, které snižuje nároky na konfiguraci PC uživatele a umožňuje vyplnění formuláře v alternativních prohlížečích. Podrobnější informace k nové technologii EPO2 naleznete na **Daňovém portálu - Elektronická podání pro daňovou správu v části "Jsem zde poprvé a chci se seznámit s aplikací"**.

Upozornění: Počátkem roku 2010 bude možné podat elektronicky i Vyúčtování daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně z příjmů fyzických/právnických osob, v průběhu roku pak i Žádosti o daňové bonusy.

Mám povinnost podávat ze zákona vyúčtování daně elektronicky již ve zdaňovacím období 2010?

Odpověď:

Povinnost podávat Vyúčtování daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti včetně příloh **pouze elektronicky** vyplývá pro plátce daně u nichž je vybírána nebo srážena daň nebo záloha na daň z příjmů poplatníků uvedených v § 2 odst. 3 zákona o daních z příjmů (dále jen v odpovědích „ZDP“) - z ustanovení § 38j odst. 4 ZDP, **a to poprvé za zdaňovací období, které započalo v roce 2010, tzn. až v roce 2011 (u těchto podání je prodloužen termín pro podání tohoto vyúčtování do 20.3.2011)**. Povinnost ze ZDP podávat výše uvedené vyúčtování včetně příloh elektronicky nemá pouze plátce daně, který je fyzickou osobou, ani plátcova pokladna této fyzické osoby, **pokud celkový počet poplatníků podle § 2 odst. 3 ZDP (tj. daňových nerezidentů)**, kterým vyplácí příjem ze závislé činnosti a funkční požitky, **nečiní v průběhu vykazovaného zdaňovacího období více než 10**.

Poznámka: Výše uvedená povinnost se nevztahuje na podání Vyúčtování daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně z příjmů fyzických osob.

Jsou na závislé činnosti dostupné tiskopisy v anglické verzi?

Odpověď:

ANO, upozorňujeme plátce daně, kteří zaměstnávají poplatníky podle § 2 odst. 3 zákona o daních z příjmů, že na internetu MF a ČDS v sekci daňové tiskopisy (případně v sekci Upozornění MF k tiskopisům) jsou dostupné anglické verze tiskopisu

- **Prohlášení** poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků – vzor č.20

- **Potvrzení** o zdanitelných příjmech ze závislé činnosti a z funkčních požitků, sražených zálohách na daň a daňovém zvýhodnění, - vzor č.17.

Tyto tiskopisy však slouží pouze jako metodická pomůcka při vyplňování.

Jsem plátce daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků a zaměstnávám pouze dva zaměstnance, kterým vyplácím měsíční daňové bonusy z vlastních finančních prostředků, jaký formulář mám použít, pokud žádám správce daně o poukázání těchto daňových bonusů?

Odpověď:

Použijte tiskopis č. 25 5241 MFin 5241 - vzor č. 4 s názvem "Žádost podle § 35 odst. 5 zákona o daních z příjmů o poukázání chybějící částky vyplacené plátcem daně poplatníkům na měsíčních daňových bonusech". Upozorňujeme, že o měsíční daňové bonusy musí plátce daně požádat o každý měsíc na samostatné žádosti. Pokud budete žádat o doplatky na daňovém bonusu z ročního zúčtování záloh a daňového zvýhodnění použijte tiskopis č. 25 5246 MFin 5246 – vzor č. 4.

Na žádostech neopomeňte označit, zda se jedná o žádost běžnou či dodatečnou.

Jaký vzor Potvrzení o zdanitelných příjmech ze závislé činnosti a z funkčních požitků je nutné použít za zdaňovací období 2009 pro účely daňového přiznání?

Odpověď:

Pro zdaňovací období 2009 je v platnosti vzor tiskopisu č. 17. Tato potřeba vyplynula zejména ze skutečnosti, že dochází ke dvojímu režimu u doplatků příjmů podle § 5 odst. 4 ZDP, které byly zúčtovány v minulých zdaňovacích obdobích. Zákonem č. 2/2009 Sb., byl také doplněn do § 6ZDP odstavec 16, který zní: „Příjmy ze závislé činnosti a nebo funkční požitky zúčtované zaměstnavatelem ve prospěch zaměstnance ve zdaňovacím období a vyplacené zaměstnanci nebo jím obdržené až po 31. lednu po uplynutí tohoto zdaňovacího období, se při zahrnutí do základu daně podle § 5 odst. 4 zvýšují o „povinné pojistné“ (pozn.1/ legislativní zkratka viz. § 6 odst. 13 ZDP, pozn.2/ povinné pojistné se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru), které byl z těchto příjmů v době jejich zúčtování povinen platit zaměstnavatel“. Pro nadbytečnost byly odstraněny řádky které se vztahovaly k příjmům zúčtovaným.

Pracuji již několik let u stejného zaměstnavatele. Musím pro rok 2010 podepisovat "Prohlášení k dani" na novém vzoru č. 20?

Odpověď:

Pokud máte pro zdaňovací období podepsané prohlášení na předcházejícím vzoru 16 – 19, nemusíte podepisovat nový vzor. Ve vzoru č. 20 byly zohledněny pouze změny, ke kterým došlo v ZDP v souvislosti s transformací invalidních důchodů.

SLEVY NA DANI

Jak vysoké jsou slevy na dani podle § 35ba zákona?

Odpověď:

24.840 Kč na poplatníka (možnost uplatnění i u výdělečně činných starobních důchodců a i u zahraničních zaměstnancům, kteří jsou daňovými nerezidenty ČR),

24.840 Kč na druhého z manželů bez vlastních příjmů nebo s příjmy nepřesahujícími roční limit ve výši **68.000 Kč** a jedná-li se o druhého z manželů, který je držitelem průkazu ZTP/P, v dvojnásobné výši,

2.520 Kč u poživitele částečného invalidního důchodu,

5.040 Kč u poživitele plného invalidního důchodu,

16.140 Kč u držitele průkazu ZTP/P,

4.020 Kč pro studenta (po dobu, po kterou se soustavně připravuje na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem).

Když chci uplatnit slevu na dani na manželku, která je na mateřské, počítá se do jejich příjmů i rodičovský příspěvek nebo mateřská?

Odpověď:

Příjmy, které se do příjmu manžela či manželky nezahrnují (úplný výčet):

- dávky státní sociální podpory
- dávky sociální péče
- dávky pomoci v hmotné nouzi
- příspěvek na péči, sociální služby
- státní příspěvky na penzijní připojištění se státním příspěvkem
- státní příspěvky podle zákona o stavebním spoření
- stipendium poskytované studujícími soustavně se připravujícími na budoucí povolání
- příjem plynoucí z důvodu péče o blízkou nebo jinou osobu, která má nárok na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách, který je od daně osvobozen

Příjmy, které se do příjmů manžela či manželky zahrnují (namátkový výčet, často chybně uplatňovaných):

- veškeré příjmy „v hrubém“!! Od zaměstnavatele, z podnikání, z nájmu...
- včetně příjmů od daně osvobozených např. prodej nemovitosti, auta, cenných papírů
- všechny druhy důchodů
- nemocenská
- náhrada mzdy při pracovní neschopnosti
- ošetřování člena rodiny
- podpora v nezaměstnanosti
- peněžité pomoci v mateřství

Rodičovský příspěvek představuje formu dávek státní sociální podpory (stejně tak i porodné) a do příjmů se nezahrnují. Naopak peněžité pomoci v mateřství představuje dávky vyplácené v

rámci nemocenského pojištění, proto tyto dávky zahrnete do příjmů manželky pro účely uplatnění slevy na manželku.

Pokud se má žena stala mou manželkou v polovině roku mohu si uplatnit "slevu na dani podle § 35ba ZDP"? Manželka je od 02/2009 na mateřské dovolené?

Odpověď:

Slevu na dani na vyživovanou manželku můžete uplatnit pouze v případě, že manželka neměla příjmy vyšší než 68.000,- Kč za celý rok, do těchto příjmů se zahrnuje i peněžitá dávka v mateřství, nikoliv však rodičovský příspěvek, který představuje formu dávek státní sociální podpory. Slevu na manželku, v případě že splnila podmínky uvedené výše si můžete uplatnit ve výši jedné dvanáctiny za každý kalendářní měsíc, na jehož počátku byly podmínky pro uplatnění nároku na snížení daně splněny. Pokud jste byli oddáni např. 23.7.2009, pak lze uplatnit slevu (za měsíce srpen – prosinec tedy 5 x 2.070 Kč) ve výši 10 350 Kč.

DAŇOVÉ ZVÝHODNĚNÍ

Jaká je v roce 2009 výše daňového zvýhodnění?

Odpověď:

Výše daňového zvýhodnění je stanovena v § 35c ZDP. Poplatník má nárok na daňové zvýhodnění (pozn. při splnění všech náležitostí vyplývajících ze ZDP) na vyživované dítě žijící s ním v domácnosti ve výši **10.680 Kč ročně** a jedná-li se o dítě, které je držitelem průkazu ZTP/P, v dvojnásobné výši (**pro rok 2010 je částka zvýšena na 11 604 Kč**), pokud neuplatňuje slevu na dani podle § 35a nebo § 35b ZDP.

Za jakých podmínek mohu uplatit daňový bonus?

Odpověď:

Daňový bonus může uplatnit poplatník, který ve zdaňovacím období měl příjem podle § 6, 7, 8 nebo § 9 alespoň ve výši šestinásobku minimální mzdy (tj. 6 x 8 000 Kč) stanovené pro zaměstnance odměňovaného měsíční mzdou k počátku příslušného zdaňovacího období a neupravené s ohledem na odpracovanou dobu a další okolnosti, podle zvláštního právního předpisu upravujícího výši minimální mzdy; u poplatníka, který má příjmy pouze podle § 9 nesmí výdaje převýšit tyto příjmy. Do těchto příjmů se nezahrnují příjmy od daně osvobozené, příjmy, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně.

Maximální limit pro vyplacení ročního daňového bonusu je 52.200 Kč (je-li nároková částka daňového zvýhodnění vyšší, než vypočtená daň snížená o prokázané roční částky slevy na dani podle § 35ba ZDP a dosáhne-li úhrnná výše zdanitelných příjmů u poplatníka za rok 2009 alespoň 6 násobku minimální mzdy, tj. 48.000 Kč). Minimální výše daňového bonusu činí 100 Kč.

Kdy je považováno dítě za vyživované?

Odpověď:

Za vyživované dítě poplatníka se pro účely zákona o daních z příjmů považuje dítě vlastní, osvojené, dítě v péči, která nahrazuje péči rodičů, dítě druhého z manželů a vnuk (vnučka), pokud jeho (její) rodiče nemají příjmy, z nichž by mohli daňové zvýhodnění uplatnit, pokud je

a) nezletilým dítětem,

b) zletilým dítětem až do dovršení věku 26 let, jestliže nepobírá plný invalidní důchod a

1. soustavně se připravuje na budoucí povolání; příprava na budoucí povolání se posuzuje podle zákona o státní sociální podpoře,

2. nemůže se soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz, nebo

3. z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je neschopno vykonávat soustavnou výdělečnou činnost.

Dočasný pobyt dítěte mimo domácnost nemá vliv na uplatnění daňového zvýhodnění. Jedná-li se o dítě, které je držitelem průkazu ZTP/P, zvyšuje se na ně částka daňového zvýhodnění na dvojnásobek; maximální výše daňového bonusu však zůstává zachována.

Uzavře-li dítě manželství a žije-li v domácnosti s manželem (manželkou), může uplatnit manžel (manželka) slevu na dani při splnění podmínek uvedených v § 35ba. Nemá-li manžel (manželka) příjmy, z nichž by mohl (mohla) uplatnit slevu na dani při splnění podmínek uvedených v § 35ba, může daňové zvýhodnění uplatnit rodič dítěte nebo poplatník, u něhož jde ve vztahu k dítěti o péči nahrazující péči rodičů, pokud dítě s ním žije v domácnosti.

Vyživuje-li dítě v jedné domácnosti více poplatníků, může daňové zvýhodnění uplatnit ve zdaňovacím období nebo v tomtéž kalendářním měsíci zdaňovacího období jen jeden z nich.

Poplatníkovi, který vyživuje dítě jen jeden kalendářní měsíc nebo několik kalendářních měsíců ve zdaňovacím období, lze poskytnout daňové zvýhodnění ve výši 1/12 za každý kalendářní měsíc, na jehož počátku byly splněny podmínky pro jeho uplatnění. Daňové zvýhodnění lze uplatnit již v kalendářním měsíci, ve kterém se dítě narodilo, nebo ve kterém začíná soustavná příprava dítěte na budoucí povolání, anebo ve kterém bylo dítě osvojeno nebo převzato do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu.

Jakým způsobem prokazuje zaměstnanec nárok na daňové zvýhodnění u zaměstnavatele?

Odpověď:

Podle § 38l odst. 3 ZDP nárok na daňové zvýhodnění poplatník (zaměstnanec) u plátce daně (zaměstnavatele) na základě podepsaného „Prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti“ prokazuje:

a) úředním dokladem prokazujícím totožnost dítěte (vlastního, osvojeného, v péči, která nahrazuje péči rodičů, druhého z manželů a vnuků),

- b) předložením průkazu ZTP/P, pokud je vyživované dítě jeho držitelem,
- c) jsou-li oba manželé zaměstnaní, potvrzením od zaměstnavatele manželky (manžela), že nárok na daňové zvýhodnění současně neuplatňuje druhý z manželů,
- d) potvrzením školy, že zletilé dítě žijící s poplatníkem v domácnosti se soustavně připravuje na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem,
- e) potvrzením správce daně příslušného podle místa bydliště poplatníka o tom, že poplatník vyživuje v domácnosti zletilé dítě až do dovršení 26 let věku, které nepobírá plný invalidní důchod a nemůže se soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz, anebo z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je neschopno vykonávat soustavnou výdělečnou činnost.

K tomu uvádíme, že ve lhůtě do 15. února po uplynutí roku může též zaměstnanec dodatečně se žádostí o roční zúčtování záloh uplatnit i nárok na daňové zvýhodnění, který v průběhu roku včas z jakýchkoliv důvodů neuplatnil a za tím účelem ve stejné lhůtě musí zaměstnavateli předložit výše uvedené předepsané průkazy.

Zaměstnankyně předložila při nástupu do zaměstnání potvrzení o denním studiu na vyšší odborné škole a rozhodnutí ředitele školy o povolení individuálního vzdělávacího plánu. Zaměstnankyni není 26 let a žije v domácnosti s rodiči. Dotaz zní, zda tato zaměstnankyně může uplatňovat slevu na dani na studenta a zda může rodič uplatňovat daňové zvýhodnění na vyživované dítě.

Odpověď:

Slevu na dani podle § 35ba odst. 1 písm. f) ZDP může uplatnit poplatník po dobu, po kterou se soustavně připravuje na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem, a to až do dovršení věku 26 let. Dobou soustavné přípravy na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem se rozumí doba uvedená v zákoně č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Podle ustanovení § 12 odst. 1 písm. a) citovaného zákona nelze za soustavnou přípravu na budoucí povolání považovat dálkové, distanční, večerní nebo kombinované studium na středních školách a vyšších odborných školách, je-li dítě v době takového studia výdělečně činné (§10 téhož zákona) nebo má-li v době takového studia nárok na podporu v nezaměstnanosti. Pokud Vaše zaměstnankyně skutečně studuje vyšší odbornou školu formou denního studia, jak se uvádí v potvrzení, potom je toto studium považováno za soustavnou přípravu na budoucí povolání, i když má rozhodnutím ředitele školy povolen individuální vzdělávací plán.

Za vyživované dítě poplatníka se pro účely ZDP považuje podle § 35c odst. 6 písm. b) ZDP zletilé dítě až do dovršení věku 26 let, jestliže nepobírá plný invalidní důchod a soustavně se připravuje na budoucí povolání. Příprava na budoucí povolání se opět posuzuje podle §§ 10-16 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře.

Zaměstnavatel sráží zálohy na daň ze závislé činnosti zaměstnanci, kterému zemřela manželka. V domácnosti s ním žijí 4 děti, na které uplatňuje daňové zvýhodnění, a to 2 vlastní nezletilé děti a 2 zletilé děti manželky. Dotaz zní, zda i po smrti manželky je možno považovat za vyživované děti

poplatníka ve smyslu § 35c odst. 6 ZDP zletilé vlastní děti zemřelé manželky, které s ním nadále žijí ve společné domácnosti.

Odpověď:

Podle pokynu D-300 k § 35 odst. 6 ZDP se za dítě převzaté do péče nahrazující péči rodičů považuje dítě osvojené, dítě, jež bylo převzato do této péče na základě rozhodnutí příslušného orgánu, dítě, jehož rodič zemřel a dítě manžela, které mu bylo svěřeno do výchovy rozhodnutím soudu.

Pokud trvá společná domácnost dětí s ovdovělým poplatníkem, může uplatňovat daňové zvýhodnění na tyto děti podle § 35c ZDP jako doposud u svého zaměstnavatele, pokud splňuje ostatní podmínky dané zákonem.

Rád bych uplatnil nárok na daňové zvýhodnění na děti, které byly však usnesením soudu svěřeny do péče babičky (matky jeho zemřelé manželky). Babička nemá žádný příjem, proto bych chtěl daňové zvýhodnění uplatnit sám (dědeček dětí a zároveň manžel babičky).

Odpověď:

Pokud byly babičce děti soudem svěřeny do péče nahrazující péči rodičů, žijí v domácnosti s ní a s dědečkem. Domácností se podle § 115 obč. zákoníku rozumí, že občané spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby. Každý občan, tedy i vyživované dítě může být příslušníkem jen jedné domácnosti. Pro všechny účely musí být osoby v domácnosti uváděny stejně.

Podle pokynu D-300 k § 35 odst. 6 ZDP se za dítě převzaté do péče nahrazující péči rodičů považuje dítě osvojené, dítě, jež bylo převzato do této péče na základě rozhodnutí příslušného orgánu, dítě, jehož rodič zemřel a dítě manžela, které mu bylo svěřeno do výchovy rozhodnutím soudu.

Pokud babička nemá příjem, daňové zvýhodnění můžete uplatnit Vy.

Mzdová účetní odmítla můj požadavek na uplatnění daňového zvýhodnění za mou dceru, která je svobodná, ve věku 20 let a se svým dítětem žije se mnou a mou ženou ve společné domácnosti. Od letošního září (2009) zahájila dálkové studium na vyšší odborné škole. Domnívám se, že mám na daňové zvýhodnění na dceru nárok.

Odpověď:

Za předpokladu, že Vaše dcera není výdělečně činná, nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci, je Vaše domněnka oprávněná. Dálkové studium na vyšší odborné škole za dodržení výše uvedených předpokladů je považováno dle § 12 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, v platném znění za soustavou přípravu dítěte na budoucí povolání. Podmínka soustavné přípravy na budoucí povolání podle

§ 35c, odst. 6, písm. b) bod 1. ZDP je splněna a daňové zvýhodnění by za existence Vámi popsaných skutečností a zákonných předpokladů bylo možno uplatnit.

NEREZIDENTI

Kdo je to daňový nerezident ČR?

Odpověď:

Daňový domicil (tj. kdo je daňový rezident či nerezident ČR) je stanoven v § 2 ZDP.

Daňovým rezidentem ČR je podle § 2 odst. 2 ZDP fyzická osoba, která splňuje alespoň jednu ze dvou podmínek, tj. má na území ČR bydliště, anebo se zde obvykle zdržuje.

Osobou obvykle se zdržující na území ČR se rozumí osoba pobývajíc zde alespoň po dobu 183 dní v příslušném kalendářním roce, a to souvisle nebo v několika časových obdobích. Pro určení rezidentství z hlediska délky pobytu se do počtu dní započítává každá i započatá část dne pobytu, tj. i den příjezdu nebo odjezdu a každý den strávený v ČR, včetně sobot, nedělí, státních a jiných svátků, prázdnin a dovolených.

Daňový nerezident ČR je v ZDP vymezen negativně - jako osoba, která nemá na území ČR bydliště a ani se na území ČR obvykle nezdržuje (tj. v kalendářním roce se zde zdržuje méně než 183 dnů) a zároveň má příjmy ze zdrojů na území ČR. V případě daňového nerezidenta musí být splněny obě podmínky současně.

Za daňového nerezidenta ČR se považuje ale i osoba, která splňuje jednu ze dvou podmínek daňového rezidentství v ČR stanovenou v ZDP (např. dobu pobytu), jestliže podle kritérií mezinárodní smlouvy o zamezení dvojího zdanění je považována za daňového rezidenta druhého státu, nikoliv České republiky.

Můžu jako nerezident ČR uplatnit základní slevu na poplatníka u zaměstnavatele?

Odpověď:

Ano, pokud podepíšete „prohlášení k dani“ můžete tuto slevu ve výši 24.840 Kč (tj. měsíčně 2070 Kč) uplatnit přímo u zaměstnavatele.

Jsem daňový nerezident ČR a chci si uplatnit daňové zvýhodnění. Jak mám postupovat?

Odpověď:

Daňové zvýhodnění na vyživované dítě, ale i slevu na dani podle § 35ba odst. 1 písm. b) až e) ZDP (např. na manželku) či nezdanitelnou část základu daně podle § 15 odst. 3 a 4 ZDP (tj. úroky z úvěru) můžete uplatnit pouze v rámci daňového přiznání.

Tyto daňové výhody náleží však daňovému nerezidentovi v ČR jen za podmínky, že z jeho celosvětových příjmů nejméně 90 % bude pocházet ze zdrojů na území České republiky, s výjimkou příjmů, které nejsou předmětem daně nebo jsou od daně osvobozené anebo příjmů zdaněných daní vybíranou srážkou podle zvláštní sazby daně.

Jsem fyzická osoba - občan Slovenské republiky s povolením k dlouhodobému pobytu a jsem zaměstnancem české firmy, pobývám na území ČR více než 183 dnů v roce a pronajal jsem si zde byt. Trvalé bydliště a stálý byt mám však ve Slovenské republice – kde žije i moje rodina a kam dojíždím. Jakou mám daňovou příslušnost?

Odpověď:

I když má tento poplatník „bydliště“ (stálý byt s úmyslem se zde zdržovat v obou státech), pro stanovení jeho daňové rezidence bude rozhodující určení státu, ve kterém má středisko životních zájmů. Jelikož pracuje u nás, vzniká dojem, že užší hospodářské vztahy má k naší republice. Pokud však v ČR pobývá pouze z důvodu zaměstnání a vrací se za rodinou, která zůstala na Slovensku, je považován podle mezinárodní daňové smlouvy uzavřené mezi oběma státy za rezidenta SR.

Jak to bude v případě občana Slovenské republiky s povolením k dlouhodobému pobytu v ČR, který je zaměstnancem české firmy a pronajal si v České republice byt. Trvalé bydliště (stálý byt) má však stále ve Slovenské republice, ale jeho rodina se přestěhovala za ním do ČR, jeho děti zde chodí do školy, manželka si v ČR našla zaměstnání apod.?

Odpověď:

Poplatník má sice bydliště (stálý byt s úmyslem se v něm trvale zdržovat) v obou státech, pro stanovení jeho daňové rezidence bude rozhodující, že středisko životních zájmů se přesunulo do ČR – zaměstnanec se stane daňovým rezidentem ČR (s povinností platit daně v ČR ze svých celosvětových příjmů). Pro potřeby zaměstnavatele (plátce daně) v případě pochybností je vhodné, aby poplatník předložil přímý důkaz (že má daňový domicil v ČR), tj. potvrzení o daňovém domicilu vystavené v ČR místně příslušným správcem daně (podle místa, kde má v ČR stálý byt).

Dochází v roce 2009 ke změnám při zdaňování příjmů podle § 6 ZDP – nerezidentů ČR ?

Odpověď:

Ano, V § 36 odst. 7 ZDP je zaveden nový způsob vypořádání daňové povinnosti u poplatníků (fyzických i právnických osob), kteří jsou daňovými rezidenty členského státu Evropské unie nebo dalších států, které tvoří Evropský hospodářský prostor, s příjmy

uvedenými v § 22 odst. 1 písm. c), f) nebo g) bodech 1, 2, 4, 5, 6 nebo 12 ZDP, zdaněnými v ČR daní vybíranou srážkou podle zvláštní sazby. Tyto příjmy mohou poplatníci **uvést nově do daňového přiznání** a sraženou daň si započítat na celoroční daňovou povinnost. Podle přechodných ustanovení lze tuto změnu použít již za zdaňovací období **započaté v roce 2009**.

STUDENT

Jsem student a pracuji na základě dohody o provedení práce s příjmem do 5.000 Kč, jak je mi tento příjem zdaněn?

Odpověď:

V případě, že úhrnná výše příjmů z dohody o provedení práce nepřesáhla v kalendářním měsíci částku 5.000 Kč hrubého a zaměstnanec (student) u zaměstnavatele na zdaňovací období nepodepsal „Prohlášení k dani“ podle § 38k ZDP, zdaňují se tyto příjmy jednorázově, a to zvláštní sazbou daně ve výši 15%. Tím je daňová povinnost vyrovnána a tyto příjmy nevstupují do daňového přiznání, ani se nevykazují na „Potvrzení o zdanitelných příjmech ze závislé činnosti a z funkčních požitků, sražených zálohách na daň a daňovém zvýhodnění“. Z toho je zřejmé, že pro studenta je výhodnější podepsat u zaměstnavatele „Prohlášení dani“ a uplatnit slevy na dani podle § 35ba ZDP (na poplatníka a na studenta).

Pozn. pokud se však bude např. jednat o příjem na základě dohody o pracovní činnosti, musí být částka 5.000 Kč pro výpočet daně navýšena o povinné pojistné podle § 6 odst. 13 ZDP (tzn. o 34%).

Dále uvádíme, že podle § 38k odst. 7 ZDP, dodatečně přihlédne plátce daně k uvedeným skutečnostem při ročním zúčtování záloh, a to i v případě, byla-li daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků vybrána srážkou podle zvláštní sazby daně, prokázeli poplatník rozhodné skutečnosti pro uznání slev na dani podle § 35ba ZDP a daňového zvýhodnění nejpozději do 15. února roku následujícího po uplynutí zdaňovacího období a podepíše-li současně v této lhůtě „Prohlášení k dani“ podle odst. 4 a 5 (poznámka: podle § 38k odst. 6 ZDP může poplatník podepsat „Prohlášení k dani“ na stejné období kalendářního roku pouze u jednoho plátce).

Od června t. r. jsem byla na brigádě, kde jsem podepsala „daňové přiznání“ a v srpnu t. r. jsem nastoupila do zaměstnání, kde jsem opět podepsala „daňové přiznání“. Jenže jsem se nyní dozvěděla, že daňové přiznání se může podávat jen jednou. Co s tím mám teď dělat a jaké to pro mě může mít důsledky?

Odpověď:

Z Vašeho dotazu je zřejmé, že máte na mysli podepsání nikoliv „daňové přiznání“, ale prohlášení poplatníka daně z příjmů ze závislé činnosti. Je to tiskopis, na kterém zaměstnanec potvrzuje pro konkrétního zaměstnavatele, že u něho chce uplatnit slevy na dani (prohlášení podle § 38k odst. 4 ZDP).

Toto prohlášení je skutečně možné na stejné období kalendářního roku podepsat toto prohlášení pouze u jednoho zaměstnavatele (§ 38k odst. 4 ZDP). Pokud jste prohlášení na

měsíce červen a červenec podepsala pro jednoho zaměstnavatele, můžete v srpnu podepsat prohlášení pro dalšího zaměstnavatele, za předpokladu, že pro toho prvního již nevykonáváte žádnou činnost. Podmínkou je správné a pravdivé vyplnění strany jedna a dvě tohoto předepsaného tiskopisu. Všechny potřebné informace jsou v něm předtištěny. Na stejný kalendářní měsíc lze podle příslušných ustanovení zákona podepsat prohlášení pouze pro jednoho zaměstnavatele.

Jsem daňový nerezident ČR, můžu si u zaměstnavatele uplatnit slevu na studenta?

Odpověď:

Ano, pokud podepíšete na příslušné zdaňovací období u zaměstnavatele „prohlášení k dani“, můžete si kromě slevy na poplatníka uplatnit i slevu na studenta.

PENZIJNÍ PŘIPOJIŠTĚNÍ

Chci přispívat svým zaměstnancům na životní a penzijní připojištění. Bude tato složka osvobozena od daně z příjmů a sociálního a zdravotního pojištění?

Odpověď:

V § 6 odst. 9 písm. p) ZDP došlo s účinností od zdaňovacího období 2008 ke sloučení limitů pro daňové osvobození příspěvků zaměstnavatele na penzijní připojištění se státním příspěvkem poukazovaných na účet zaměstnance u penzijního fondu a pojistného hrazeného zaměstnavatelem za zaměstnance na soukromé životní pojištění (splňující „podmínku 2 x 60“). Současně je pro daňové osvobození výše uvedených plnění zaveden limit v absolutní částce, a to v úhrnu (pro oba produkty) maximálně do výše 24 000 Kč ročně od téhož zaměstnavatele.

K tomu však uvádíme, že nadlimitní příspěvky a částky pojistného u zaměstnance podléhají zdanění a všem předepsaným platbám na veřejnoprávní pojištění. Zaplatí-li zaměstnavatel za zaměstnance na penzijní připojištění a na soukromé životní pojištění ve zdaňovacím období v úhrnu více než 24 000 Kč, částky nad stanovený limit se posoudí jako zdanitelný příjem ze závislé činnosti a z funkčních požitků podle § 6 odst. 1 písm. d) ZDP, který musí zaměstnavatel zahrnout do úhrnu zúčtované mzdy zaměstnance za příslušný kalendářní měsíc (ve kterém budou tyto částky zaměstnavatelem uhrazeny pojišťovně nebo penzijnímu fondu).

Můžeme poskytnout daňově účinný příspěvek na penzijní připojištění se státním příspěvkem zaměstnanci, který u nás pracuje na dohodu o provedení práce, ze které není odváděno sociální ani zdravotní pojištění?

Odpověď:

Zaměstnavatel může přispívat na penzijní připojištění zaměstnancům v pracovním poměru i na dohodu o provedení práce za stejných podmínek, resp se stejnými daňovými dopady, protože pro účely zákona o daních z příjmů se podle § 6 odst. 2 ZDP za zaměstnance považují poplatníci s příjmy ze závislé činnosti.

ROČNÍ ZÚČTOVÁNÍ

V roce 2009 jsem pracoval po celý rok u jednoho zaměstnavatele, v dubnu 2009 jsem s jiným zaměstnavatelem uzavřel dohodu o provedení práce za částku 4 500,- Kč. Mohu požádat o provedení ročního zúčtování?

Odpověď:

Můžete. Pokud příjmy od druhého zaměstnavatele nepřesáhly v jednom měsíci 5 000,- Kč, byla z nich daň sražena zvláštní sazbou daně a příjmy, z nichž se daň sráží zvláštní sazbou daně, se do daňového přiznání nezahrnují.

V roce 2009 jsem měl pouze jednoho zaměstnavatele. V červnu 2009 jsem si způsobil pracovní úraz a pojišťovna mi vyplatila náhradu za ztrátu na výdělků ve výši 8 000,- Kč. Mohu požádat o provedení ročního zúčtování?

Odpověď:

Nemůžete, protože máte povinnost podat daňové přiznání. Příjmy od pojišťovny se v tomto případě pokládají za příjmy od druhého zaměstnavatele a protože přesáhly hranici 5 000,- Kč, pojišťovna srazila zálohu na daň ve výši 15%. Tyto příjmy musíte zahrnout do daňového přiznání.

Do června 2009 jsem pracoval v zahraničí. Od září 2009 pracuji u jednoho zaměstnavatele. Mohu požádat o roční zúčtování?

Odpověď:

Pokud nejste cizinec, vznikla Vám povinnost podat daňové přiznání, neboť v České republice zdaňujete své celosvětové příjmy. Tedy i ty ze zahraničí. K vyloučení dvojího zdanění jednoho příjmu pak dochází metodami uvedenými v daňovém přiznání.

Do března 2009 jsem byl nezaměstnaný. Do konce října jsem pracoval u jednoho zaměstnavatele. Pak jsem byl opět nezaměstnaný. Mohu požádat o roční zúčtování?

Odpověď:

Můžete a ve vašem případě lze žádost o provedení ročního zúčtování jen doporučit. I kdybyste neměl nárok na jiné slevy na dani, slevu na poplatníka jste uplatnil pouze za 7 měsíců, v ročním zúčtování Vám plátce odečte celou slevu na dani tj. 24 840,- Kč.

V červnu 2009 jsem odešel do starobního důchodu. Do té doby jsem měl pouze jednoho zaměstnavatele. Mohu požádat o roční zúčtování?

Odpověď:

Můžete. A jako již ve výše uvedeném dotazu, byste i měl, neboť tak můžete uplatnit slevu na poplatníka v celé výši tj, 24 840- Kč.

V roce 2009 jsem měl pouze jednoho zaměstnavatele a prodal jsem chalupu, kterou jsem v uvedeném roce zdědil po rodičích. Rodiče chalupu vlastnili 10 let. Mohu požádat o provedení ročního zúčtování?

Odpověď:

Můžete. Příjmy z prodeje nemovitostí jsou od daně osvobozeny, pokud mezi nabytím a prodejem uplyne 5 let, přičemž se do této doby započítává doba, po kterou nemovitost vlastnili vaši rodiče.

Prodal jsem garáž, kterou mi rodiče v roce 2008 darovali. Jinak jsem měl příjmy pouze od jednoho zaměstnavatele. Mohu tedy požádat o provedení ročního zúčtování?

Odpověď:

Případ je podobný, ale řešení není stejné. V případě darování se doba, po kterou nemovitost vlastnili rodiče, do vaší doby vlastnictví nezapočítává. Časový test 5 let jste proto nesplnil, nejedná se tedy o příjmy od daně osvobozené a máte povinnost podat daňové přiznání.

V roce 2009 jsem měl pouze jednoho zaměstnavatele a za prodej starožitného obrazu jsem získal částku 50 000,- Kč. Mohu požádat o provedení ročního zúčtování?

Odpověď:

Můžete, příjmy z prodeje movitých věcí jsou od daně osvobozeny. Výjimku tvoří motorová vozidla, lodě a letadla, příjmy z jejich prodeje byste zdaňoval, pokud by doba vašeho vlastnictví před prodejem nepřesáhla jeden rok.

V roce 2009 jsem pracoval pouze u jednoho zaměstnavatele a obdržel jsem příjmy z pronájmu pozemků ve výši 8 000,- Kč. Mohu požádat o roční zúčtování?

Odpověď:

Příjmy z pronájmu nemovitostí nejsou od daně osvobozené. Pokud přesáhly 6 000,- Kč, což ve vašem případě nastalo, máte povinnost podat daňové přiznání.

Můžu si v rámci ročního zúčtování uplatnit úroky z úvěru, který sloužil na druhé refinancování hypotéky na koupi domu?

Odpověď:

Ano. V této souvislosti MF vydalo Pokyn D-324, ze kterého je zřejmé, že vzhledem ke smyslu a cíli právní úpravy daňových úlev na bytové potřeby lze za bytovou potřebu považovat i splácení úvěrů na splácení následných hypotéčních úvěrů či úvěrů ze stavebního spoření, kterými byly refinancovány předchozí úvěry na financování bytových potřeb podle § 15 odst. 3 písm. a) až h) ZDP.

ŽIVOTNÍ SITUACE

V roce 2009 jsem byl postižen povodněmi. Může mi zaměstnavatel poskytnout peněžitou či nepeněžitou pomoc?

Odpověď:

Jako nejširší, z hlediska uplatnění daňového zákona (ZDP) v souvislosti s případnými plněními, která jsou nebo budou poskytována obětím záplav se jeví vztah zaměstnanec (postižený záplavou) a zaměstnavatel. V rámci uzavřených právních vztahů podle zákoníku práce mají zaměstnavatelé možnost zaměstnancům poskytnout celou řadu nepeněžitých, ale i peněžitých plnění, která jsou na straně zaměstnance od daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti od daně osvobozena a která napomohou k odstraňování následků hmotných škod.

Předně je třeba zmínit:

- **ustanovení § 6 odst. 9 písm l) ZDP**, podle kterého lze od daně ze závislé činnosti osvobodit peněžní zvýhodnění plynoucí zaměstnancům v souvislosti s poskytováním bezúročných půjček nebo půjček s úrokem nižším, než je obvyklá výše úroku, a to:
 1. na bytové účely do výše 100.000 Kč nebo
 2. k překlenutí tíživé sociální situace do výše 20.000 Kč **a u**
 3. **zaměstnance postiženého** živelní pohromou do výše 1,000.000 Kč na bytové účely a do výše 200.000 Kč k překlenutí tíživé sociální situace.

Zaměstnavatelé tvořící fond kulturních a sociálních potřeb jsou povinni při poskytování půjček respektovat ustanovení § 11 odst. 2 vyhlášky č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění později vydaných předpisů (dále jen FKSP), tzn., že mohou podle této vyhlášky zaměstnancům poskytnout k překlenutí tíživé finanční situace **bezúročnou půjčku nejvýše 20.000 Kč nebo 50.000 Kč** v případech postižení živelní pohromou, ekologickou nebo průmyslovou havárií na územích, na kterých byl vyhlášen nouzový stav se splatností do 5 let od uzavření smlouvy o půjčce. Půjčky se poskytují v hotovosti v souladu s rozpočtem fondu, na straně zaměstnance jsou od daně ze závislé činnosti osvobozeny úroky z půjček v případech bezúročných půjček nebo půjček s úrokem nižším než je obvyklá výše úroku.

Zaměstnavatelé tvořící FKSP mohou rovněž ve smyslu ustanovení § 6 vyhlášky o FKSP poskytovat půjčky na bytové účely, přičemž součet zůstatků nesplacených půjček poskytnutých zaměstnanci a nové půjčky nesmí přesáhnout částku 100.000 Kč.

Zaměstnavatelé tvořící sociální fond nebo kteří budou poskytovat půjčky na bytové účely či k překlenutí tíživé finanční situace zaměstnanců ze zisku po jeho zdanění nejsou podmínkami ustanovení § 11 odst. 2 či podmínkami uvedenými v § 6 vyhlášky o FKSP vázáni. To znamená, že z hlediska výše poskytnutých půjček nebo sociálních výpomocí nebo půjček na bytové účely jsou zaměstnavatelé pouze omezováni ustanovením § 6 odst. 9 písm. l) ZDP, a to konkrétně výší poskytnutých půjček a sociálních výpomocí uvedených pod body 1., 2., a 3. uvedeného textu výše, a to s vazbou nato, aby sociální výpomoci a půjčky nebyly u zaměstnanců podrobeny zdanění daní z příjmů ze závislé činnosti. Přitom je třeba zmínit, že pod bodem 3. není v ZDP uvedena vázací podmínka „na území, na kterých byl vyhlášen nouzový stav“.

Na straně zaměstnance jsou od daně ze závislé činnosti osvobozeny úroky z půjček nebo půjček s úrokem nižším než je obvyklá výše úroku půjček na bytové účely či k překlenutí tíživé finanční situace zaměstnance.

Pokud vznikne u stejného zaměstnance více důvodů pro poskytnutí sociální půjčky, lze na každý jednotlivý případ poskytnout jednu sociální půjčku, pokud to rozpočet a pravidla pro čerpání fondu umožňují.

- **ustanovení § 6 odst. 9 písm. o) ZDP**, podle kterého jsou sociální výpomoci do výše 500.000 Kč poskytnuté zaměstnavatelem zaměstnanci v přímé souvislosti s překlenutím jeho mimořádně obtížných poměrů v důsledku živelní pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie na územích, na kterých byl vyhlášen nouzový stav, za předpokladu, že tyto příjmy jsou vyplaceny z FKSP nebo ze sociálního fondu za obdobných podmínek nebo ze zisku po jeho zdanění anebo na vrub výdajů (nákladů), které nejsou výdaji (náklady) na dosažení, zajištění a udržení příjmů od daně ze závislé činnosti osvobozeny.

Zaměstnavatelé tvořící FKSP a sociální fond mohou podle podmínek uvedených v ustanovení § 11 odst. 1 přispět v rámci **sociální výpomoci zaměstnancům částkou do 15.000 Kč** v případě sociální výpomoci, která je určena k překlenutí mimořádně tíživé finanční sociální situace zaměstnance a v případech postižení živelní pohromou, ekologickou nebo průmyslovou havárií na územích, na kterých byl vyhlášen nouzový stav nejvýše částkou 30.000 Kč. To znamená, že i když ZDP připouští osvobození příjmu na straně zaměstnance do výše 500.000 Kč, samotná vyhláška o FKSP stanovuje limit pro výplatu jednotlivé sociální výpomoci, a to do výše 15.000 Kč nebo 30.000 Kč. Částku do výše 500.000 Kč, aniž by tato podléhala zdanění u zaměstnance, lze vyplatit ze zisku po jeho zdanění anebo na vrub výdajů (nákladů), které nejsou výdaji (náklady) na dosažení, zajištění a udržení příjmů.

Pokud u jednoho zaměstnance vznikne více případů, lze mu i v průběhu jednoho kalendářního roku, poskytnout sociální výpomoc na každý jednotlivý případ samostatně (v závislosti na pravidlech čerpání FKSP).

- **ustanovení § 4 odst. 1 písm. k) ZDP osvobozuje sociální výpomoci** poskytované zaměstnavatelem **nejbližším pozůstalým**, přičemž zdrojem plnění je buď FKSP nebo sociální fond. Jiný zdroj plnění ZDP nepřipouští.

I v tomto případě jsou zaměstnavatelé povinni respektovat ustanovení § 11 odst. 1 vyhlášky o FKSP, podle které je možno v jednotlivém případě vyplatit částku do výše 15.000 Kč.

- **ustanovení § 15 odst. 1 ZDP** umožňuje **poskytovatelům darů** osobám postiženým povodněmi **odečíst hodnotu daru** od celoročního základu daně pouze v případě, kdy dary jsou poskytnuty prostřednictvím pořadatelů veřejných sbírek

Poznámka:

Osvobození příjmů zaměstnanců v podobě půjček či sociálních výpomocí je sice v ZDP řešeno, nicméně osvobození příjmů zaměstnanců mnohdy stojí na splnění podmínky, že se jedná o živelní pohromu, ekologickou nebo průmyslovou havárii na území, na kterém byl vyhlášen nouzový stav podle Čl. 5 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. Podle citované právní normy je příslušná k vyhlášení nouzového stavu pouze vláda nebo předseda vlády České republiky. Aniž by byl vyhlášen nouzový stav, nelze využít daňových výhod určených zaměstnancům, byť jsou zakotveny v ZDP.

Poskytnuté plnění nad limit uvedený ve vyhlášce o FKSP či nad limit uvedený v ZDP se na straně zaměstnance považuje za zdanitelný příjem podle § 6 či podle § 10 ZDP.